

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

Omschrijving problematiek

De recente aanslagen in Parijs en de situatie in Brussel Molenbeek tonen aan dat in West-Europa de dreiging van terroristische aanslagen reëel is. Nederland zou, door de lage ligging in combinatie met hoge waterstanden een doelwit kunnen zijn. Tijdens de commissie Stedelijk Water en Watersysteem van 3 november jongstleden is gevraagd of in de nieuwe norm voor het overstromingsrisico ook rekening is gehouden met terrorisme en met faalmechanismen die we nu nog niet kennen. Het antwoord luidde ontkenkend.

Een paar maanden geleden viel in Alphen aan den Rijn een brugdek met twee kranen op een aantal woningen. Tijdens de excursie naar de Parksluizen in Rotterdam kwam de gedachte bij ons op "wat als hier, tijdens het vervangen van een brugdek, een kraan met brugdek op een sluisdeur valt?". Een calamiteit zit in een klein hoekje.

Wij vertrouwen er niet op dat de theoretische (eerstelaags) veiligheid 100% klopt: er worden faalmechanismen niet meegenomen, zoals bijvoorbeeld 'falen door terrorisme' of 'falen door calamiteiten', of omdat we faalmechanismen nog niet kennen. Daarnaast weten we gewoonweg niet alles over bestaande kunstwerken, waardoor de juistheid van de invoer van veiligheidsberekeningen onzeker is. Dit geeft ons het gevoel dat ons systeem minder robuust is dan het lijkt. We zouden ons prettig voelen bij een zekere backup op belangrijke punten, bijvoorbeeld een voorziening voor een noodkering áchter de Parksluizen.

Vragen

Terrorisme en calamiteiten:

- 1) Deelt het college onze mening dat Nederland en haar waterwerken ook doelwit van (terroristische) aanvallen kunnen zijn?
- 2) Deelt het college onze zorgen omtrent de robuustheid van ons systeem (o.a. domino-effect) met betrekking tot terrorisme en calamiteiten?
- 3) Is het college bereid een studie uit te laten voeren om de zwakke plekken in ons systeem met betrekking tot terrorisme en calamiteiten te identificeren en daarbij aanbevelingen voor beheersmaatregelen te laten doen?
- 4) Uit de beantwoording van schriftelijke vragen van september 2011 blijkt dat de calamiteitenorganisatie van Delfland weliswaar goed is voorbereid op "normale" calamiteiten, maar niet op specifieke calamiteiten zoals een cyberaanval. Is de calamiteitenorganisatie voorbereid op een terroristische aanslag op een van onze objecten?

Ontbrekende faalmechanismen in nieuwe veiligheidssystematiek:

- 5) Deelt het college onze zorgen omtrent het ontbreken van nog niet benoemde faalmechanismen in de veiligheidssystematiek?
- 6) Is het college bereid om een studie te laten uitvoeren naar de volledigheid van de faalmechanismen en een gevoeligheidsanalyse op de invoerparameters bij de belangrijkste kunstwerken in onze primaire keringen?
- 7) Bent u bereid dit onderwerp in het algemeen bij de Unie van Waterschappen aan te kaarten?

Algemeen

In 2014 heeft de Nationaal Coördinator terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) van het ministerie van Veiligheid en Justitie, op basis van de economische, fysieke en sociaal-maatschappelijke impact en cascade gevolgen, beoordeeld (herijkt) wat de vitale infrastructuur is voor onze samenleving.

Onder vitale infrastructuur wordt verstaan: producten, diensten en de onderliggende processen die van essentieel belang zijn voor het dagelijkse leven van de meeste mensen in Nederland. Als deze infrastructuur uitvalt, kan dat grootschalige maatschappelijke ontwrichting veroorzaken. De primaire en regionale waterkeringen zijn nog steeds als vitaal geïdentificeerd en behoren tot het proces "Keren en beheren waterkwantiteit". Daarnaast is Waterkeren als een van de 15 sectoren aangewezen die vallen onder het Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (ATb). Dit systeem is primair gericht op het waarschuwen van vitale bedrijfssectoren en niet op het waarschuwen van burgers. Indien de inlichtingendiensten een verhoogde terroristische dreiging constateren op een bepaalde sector of een onderdeel daarvan, dan worden de bedrijfssectoren, overheidsinstanties en operationele diensten via het ATb hierover geïnformeerd. Delfland wordt via het ATb gewaarschuwd wanneer er een verhoogde terroristische dreiging in de bedrijfssector Waterkeren wordt geconstateerd.

Na de aanslagen in Parijs en het verhoogde dreigingsniveau in België blijft het dreigingsniveau in Nederland ongewijzigd *substantieel*. Dat betekent dat er een reële kans op aanslagen in Nederland is, maar dat er geen concrete aanwijzingen voor een aanslag zijn. Vooral nog is er geen reden om het dreigingsniveau te verhogen.

Antwoorden

1. Het college deelt de mening dat een terroristische aanslag nooit is uit te sluiten. Echter ingeval van waterkeringen zal dit vooral effect hebben in een scenario met een zelden voorkomende hoge waterstand. Vanwege deze noodzakelijke combinatie wordt de waarschijnlijkheid van een terroristische verstoring met vitale gevolgen niet hoog geacht.
Ook calamiteiten zoals door u aangeven zijn nooit helemaal uit te sluiten. Door adequaat beheer (dijkinspecties, vergunningverlening, toezicht en handhaving) zorgt Delfland er voor dat de kans op een calamiteit door bijvoorbeeld het uitvoeren van werken bij waterkeringen tot een minimum wordt teruggebracht. De geschiedenis geeft aan dat zich binnen Delfland geen calamiteiten à la Alphen aan de Rijn hebben voorgedaan.
2. De primaire waterkeringen van Delfland voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen en zijn hiermee voldoende robuust. Daarnaast kent Delfland een calamiteitenorganisatie met bestrijdingsplannen om, mocht zich toch onverhoopt een calamiteit voordoen, de gevolgen van overstroming van het achterland zo veel mogelijk te beperken. Hierbij is terrorisme als scenario ook meegenomen in de calamiteitenbestrijdingsplannen. Verder werkt Delfland in het kader van de calamiteitszorg nauw samen met de Veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond en Haaglanden.
Tenslotte maken de primaire keringen onderdeel uit van de vitale infrastructuur van Nederland, waardoor de keringen via de bedrijfssector waterschappen opgenomen zijn in het Alerteringssysteem van de rijksoverheid. Ingeval van specifieke terroristische dreiging wordt niet alleen Delfland gewaarschuwd, maar zal de rijksoverheid vanuit het ministerie van V&J ook adequate maatregelen nemen.
3. Gezien de antwoorden op vraag 1 en 2 acht het college het uitvoeren van een door u voorgestelde studie niet aan de orde.

4. Informatiebeveiliging is een integraal onderdeel van de werkprocessen van Delfland. Delfland hanteert een duidelijke lijn om robuust en veerkrachtig te zijn: de impact van een 'hack' beperkt kunnen houden en snel kunnen herstellen na een digitale aanval. Specifiek voor de SCADA-systemen (gecodeerde informatie voor besturing remote equipment) heeft Delfland dit jaar twee nulmetingen laten uitvoeren op de procesautomatisering (PA) bij Zuivering, Peilbeheer en Gemalen. In het primaire proces zijn 4 FTE belast met het functionele beheer van SCADA systemen en beveiliging is een integraal onderdeel hiervan. De SCADA systemen en de beheerobjecten zijn niet rechtstreeks via het internet te benaderen. Men moet altijd eerst aanloggen op het netwerk van Delfland en kan pas daarna inloggen op de SCADA systemen (2-step authentication). Ook leveranciers krijgen alleen via deze weg toegang. Sinds 2014 is er een apart calamiteitenbestrijdingsplan Informatie & Automatisering waar een cyberaanval als scenario in is meegenomen.
5. De gehele veiligheidssystematiek voor primaire waterkeringen (zowel de normen gebaseerd op overstromingskansen als het toets- en ontwerpinstrumentarium en zorgplicht) wordt door de rijksoverheid ontwikkeld. De waterkering beheerders worden bij dit proces betrokken in de rol van gebruiker. Alle faalmechanismen waarvan de rijksoverheid (geadviseerd door kennisinstituten, marktpartijen en andere overheden) vindt dat deze onderdeel moeten uitmaken van de veiligheidssystematiek zijn/worden opgenomen. Gezien dit beeld deelt het college uw zorgen niet.
6. Gezien de antwoorden op vraag 5 acht het college het uitvoeren van een studie hierover niet aan de orde. Daarnaast beschikt Delfland in het kader van gegevensbeheer waterkeringen over voldoende informatie om het waterkeringenbeheer adequaat uit te voeren.
7. Deze problematiek is bij de Unie van Waterschappen bekend en is onderwerp van gesprek met de waterschappen. In 2016 worden er nadere afspraken gemaakt tussen de Unie van Waterschappen en het NCTV hoe de waterschappen worden geïnformeerd en wat er van ze wordt verwacht bij een alertering.

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond van de schriftelijke vragen

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland mvanhaersmabuma@hhdelfland.nl met afschrift aan de griffier hfobler@hhdelfland.nl

DMS nummer: 1232441

Datum en tijdstip ontvangst: 25 november 2015 11:52